

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΛΕΙΔΑΡΙΘΜΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑ

ΓΙΑ ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΑ ΣΑΣ, ΤΗ ΖΩΗ ΣΑΣ, ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΜΑΣ

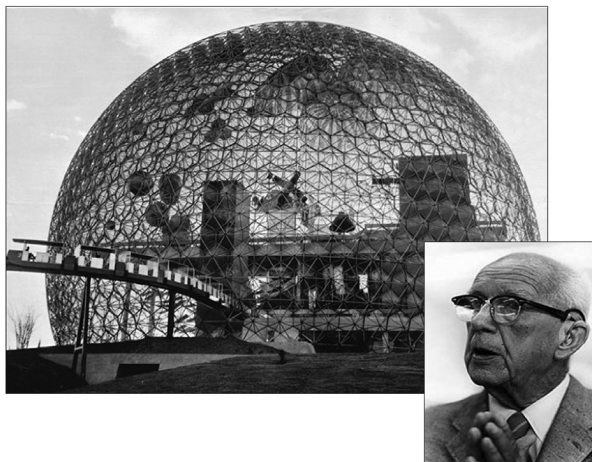


ROBERT T.
KIYOSAKI

Συγγραφέας του διεθνούς best seller *Πλούσιος μπαμπάς, φτωχός μπαμπάς*



Αφιέρωση



Αυτό το βιβλίο είναι αφιερωμένο στον Δρ. Ρίτσαρντ Μπάκμινστερ Φούλνερ (Richard Buckminster Fuller, 1895-1983). Ο Δρ. Φούλνερ είναι ένας άνθρωπος που είναι σχεδόν αδύνατο να περιγραφεί ή να ενταχθεί σε μια κατηγορία. Αναφέρεται ως μελλοντολόγος, εφευρέτης, δάσκαλος, φιλόσοφος και αρχιτέκτονας. Δύο φορές έγινε δεκτός στο Πανεπιστήμιο Χάρβαρντ και δύο φορές του ζητήθηκε να φύγει.

Έχει πολυάριθμους διδακτορικούς τίτλους, διπλώματα ευρεσιτεχνίας στις ΗΠΑ, βραβεία και τιμητικές διακρίσεις, συμπεριλαμβανομένου του Χρυσού Μεταλλίου από το Αμερικανικό Ινστιτούτο Αρχιτεκτόνων και του Προεδρικού Μεταλλίου της Ελευθερίας από τον πρόεδρο Ρόναλντ Ρέιγκαν.

Ο Μπάκι Φούλνερ αναγνωρίζεται περισσότερο για το έργο του στον Γεωδαιτικό Θόλο, μια δομική κατασκευή που χρησιμοποιείται σήμερα σε όλο τον κόσμο. Το θεματικό πάρκο Έπκοτ Σέντερ (Epcot Center) της Disney διαθέτει έναν τέτοιο θόλο. Ο Φούλνερ θεωρήθηκε ο πρώτος μελλοντολόγος, ένας άνθρωπος που μετέτρεψε την πρόβλεψη του μέλλοντος σε επιστήμη. Πολλές από τις προβλέψεις του έχουν ήδη επαληθευτεί, ενώ πολλές άλλες επαληθεύονται σήμερα.

Περισσότερο αγαπητός για την ανθρωπιά του, ο Δρ. Φούλερ συχνά αποκαλούνταν «η φιλική διάνοια του πλανήτη» και «παππούς του μέλλοντος». Το 1982 ο Τζον Ντένβερ (John Denver) συνέθεσε και ηχογράφησε το τραγούδι «*Τι μπορεί να κάνει ένας άνθρωπος*» (What One Man Can Do) που ήταν αφιερωμένο στον Φούλερ.

Στη φωτογραφία της προηγούμενης σελίδας παρουσιάζεται ο Γεωδαιτικός Θόλος του Φούλερ, το αμερικανικό περίπτερο στην Παγκόσμια Έκθεση Expo 1967, στο Μόντρεαλ του Καναδά.

Αυτό το βιβλίο ξεκινάει με το ταξίδι μου στην Expo '67. Έκανα οτοστόπ από τη Νέα Υόρκη στο Μόντρεαλ, για να δω τον θόλο του Φούλερ –και για να δω το μέλλον.

*«Καλούμαστε να γίνουμε οι αρχιτέκτονες του μέλλοντος,
όχι τα θύματά του.»*

–Ρ. Μπάκμινστερ Φούλερ

Σημείωμα του συγγραφέα

Παρόλο που το βιβλίο αυτό αναφέρεται σε κυβερνήσεις και πολιτική, δεν έχει πολιτική σκοπιμότητα. Ο συγγραφέας δεν είναι ούτε με τους Ρεπουμπλικάνους ούτε με τους Δημοκρατικούς. Αντιθέτως, είναι ανεξάρτητος.

Αυτό το βιβλίο αναφέρει τον Θεό και το Πνεύμα.
Ωστόσο δεν αποτελεί θρησκευτικό βιβλίο και
δεν έχει θρησκευτική σκοπιμότητα.
Ο συγγραφέας πιστεύει στην ανεξιθρησκία και
στην ελευθερία του ατόμου
να πιστεύει –ή να μην πιστεύει– στον Θεό.

Περιεχόμενα

<i>Αφιέρωση</i>	5
<i>Εισαγωγή</i>	11
ΜΕΡΟΣ 1ο: Το Παρελθόν	13
<i>Εισαγωγή</i>	15
<i>Κεφάλαιο 1</i>	
Γιατί οι πλούσιοι δεν δουλεύουν για τα χρήματα.....	17
<i>Κεφάλαιο 2</i>	
Ο άνθρωπος που μπορούσε να δει το μέλλον.....	49
<i>Κεφάλαιο 3</i>	
Τι μπορώ να κάνω;	67
<i>Κεφάλαιο 4</i>	
Τι σημαίνει ληστεία;.....	83
<i>Κεφάλαιο 5</i>	
Η επόμενη κατάρρευση	127
<i>Κεφάλαιο 6</i>	
Πόσο είναι ένα τετράκις εκατομμύριο;	153
<i>Κεφάλαιο 7</i>	
Πώς θα δούμε το αόρατο	181
ΜΕΡΟΣ 2ο: Το Παρόν	227
<i>Εισαγωγή</i>	229
<i>Κεφάλαιο 8</i>	
Το πριν και το μετά.....	231

ΜΕΡΟΣ 3ο: Το Μέλλον	265
Εισαγωγή	267
Κεφάλαιο 9	
Το αντίθετο του «να πηγαίνεις στο σχολείο»	281
Κεφάλαιο 10	
Το αντίθετο του «να μην κάνεις λάθη»	291
Κεφάλαιο 11	
Το αντίθετο του «να παίρνεις καλούς βαθμούς»	305
Κεφάλαιο 12	
Το αντίθετο του «να βρεις μια καλή δουλειά»	321
Κεφάλαιο 13	
Το αντίθετο του «να αποφεύγεις τα χρέη»	335
Κεφάλαιο 14	
Το αντίθετο του «ζήτησε με λιγότερα απ' όσα διαθέτεις»	351
Κεφάλαιο 15	
Το αντίθετο του «να μην αντιγράφεις»	359
Κεφάλαιο 16	
Το αντίθετο του «οι πλούσιοι είναι άπληστοι»	367
Κεφάλαιο 17	
Το αντίθετο του «οι επενδύσεις ενέχουν κίνδυνο»	377
Κεφάλαιο 18	
Το αντίθετο του «να κάνεις αποταμίευση»	391
Κεφάλαιο 19	
Το αντίθετο του «η έκτακτη ανάγκη είναι κάτι κακό»	407
Τελικές σκέψεις	413
Επίλογος	415
Λίγα λόγια για τον συγγραφέα Robert T. Kiyosaki	416
Η δεύτερη ευκαιρία της εταιρείας The Rich Dad Company	418
Ευχαριστίες	429

Εισαγωγή

Μια φορά και έναν καιρό...

Η Αμερική ήταν το πλουσιότερο κράτος-πιστωτής στον κόσμο.

Μια φορά και έναν καιρό...

Το αμερικανικό δολάριο αντιστοιχούσε και μετατρεπόταν ευθέως σε αποθέματα χρυσού¹.

Μια φορά και έναν καιρό...

Η εκτύπωση χρήματος αποτελούσε έγκλημα και ήταν γνωστό ως *πα-ραχάραξη*.

Μια φορά και έναν καιρό...

Ένας άνθρωπος πήγαινε σχολείο, έβρισκε δουλειά, έπαιρνε σύνταξη νέος και ζούσε αυτός καλά κι εμείς καλύτερα.

Μια φορά και έναν καιρό...

Το μόνο που έπρεπε να κάνει κανείς ήταν να αγοράσει ένα σπίτι· όταν η αξία του σπιτιού ανέβαινε, γινόταν πλούσιος.

Μια φορά και έναν καιρό...

Το μόνο που έπρεπε να κάνει κανείς ήταν να επενδύσει στο χρηματιστήριο· όταν η χρηματιστηριακή αγορά ανέβαινε, γινόταν πλούσιος.

Μια φορά και έναν καιρό...

Το να έχει κάποιος πτυχίο πανεπιστημίου σήμαινε υψηλότερες απολαβές.

Μια φορά και έναν καιρό...

Η ηλικία ήταν πλεονέκτημα.

¹ Σ.τ.Μ.: Ο λεγόμενος κανόνας του χρυσού.

Μια φορά και έναν καιρό...

Ένας συνταξιούχος μπορούσε να υπολογίζει βάσιμα στον θεσμό της κοινωνικής ασφάλισης και περίθαλψης για τη φροντίδα που θα χρειαζόταν.

Δυστυχώς, το **«μια φορά και έναν καιρό...»** τελείωσε. Το παραμύθι τελείωσε. Ο κόσμος άλλαξε και συνεχίζει να αλλάζει.

Ερ.: *Επομένως τι μπορεί να κάνει κανείς σήμερα;*

Απ.: Αυτό ακριβώς πραγματεύεται αυτό το βιβλίο. Στο βιβλίο γίνεται λόγος για μια δεύτερη ευκαιρία για εσάς, τα χρήματά σας και τη ζωή σας.

Το βιβλίο χωρίζεται σε τρία μέρη: το Παρελθόν, το Παρόν και το Μέλλον.

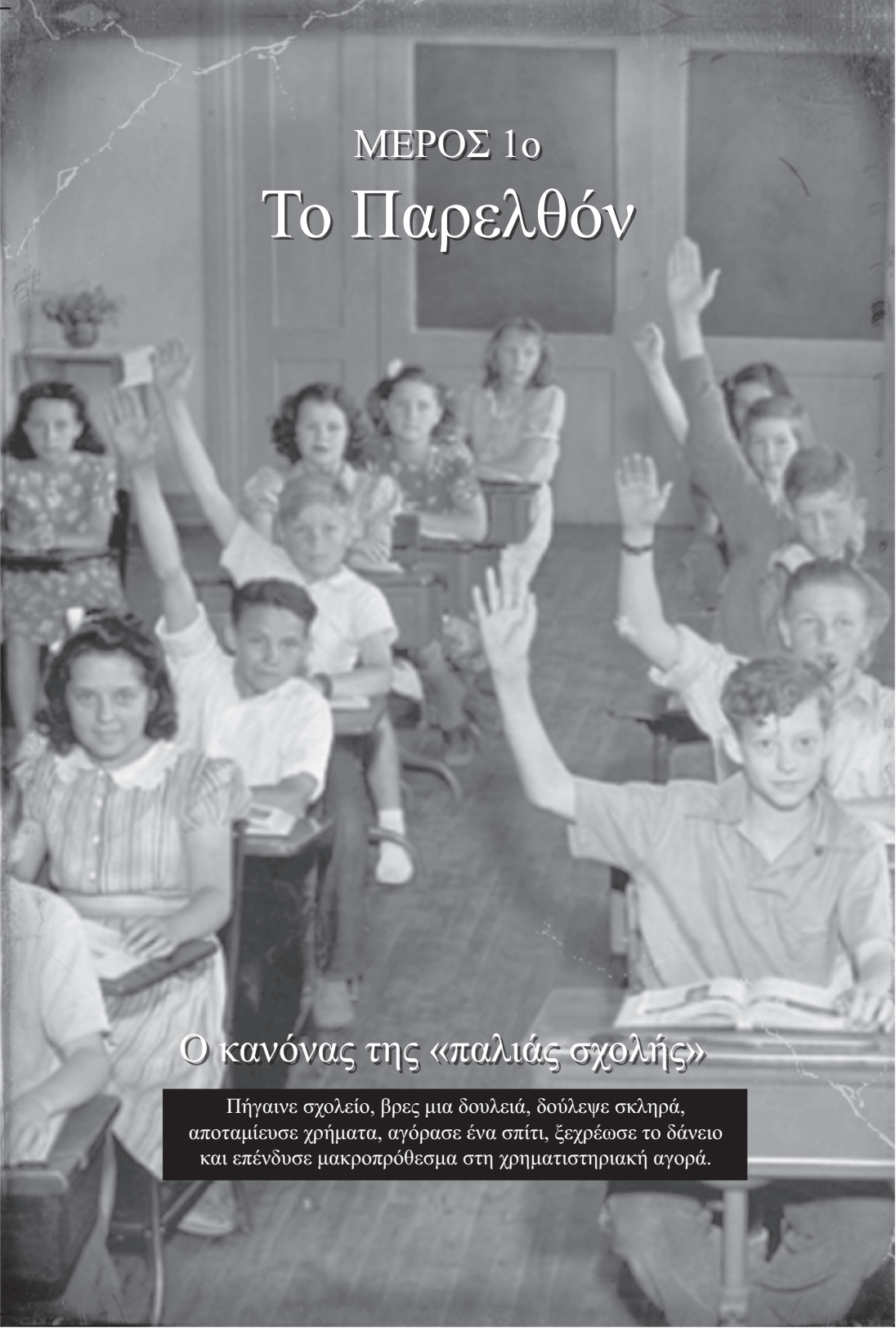
Στο Παρελθόν... εξετάζουμε *τα πραγματικά αίτια* της οικονομικής κρίσης που αντιμετωπίζουμε.

Στο Παρόν... αναλύουμε πού βρίσκεστε *εσείς* σήμερα.

Στο Μέλλον... διερευνούμε τη δεύτερη ευκαιρία για τα χρήματά σας και τη ζωή σας, καθώς και τους τρόπους με τους οποίους μπορείτε να χρησιμοποιήσετε τις ευκαιρίες που υπάρχουν σε περιβάλλοντα με κρίση και αντιξοότητες ώστε να δημιουργήσετε τη ζωή που θέλετε.

Η πιο σημαντική λέξη σήμερα είναι η λέξη *κρίση*. Θυμηθείτε ότι στη λέξη *κρίση* υπάρχουν δύο μέρη, δύο πτυχές: *κίνδυνος* και *ευκαιρία*.

Στη δεύτερη ευκαιρία σας απαιτείται να αποφύγετε τους *κινδύνους* που θα προκύψουν και να είστε προετοιμασμένοι για τις *ευκαιρίες* που υπάρχουν σε μια *διογκούμενη, παγκόσμια οικονομική κρίση*.

A black and white photograph of a classroom full of children. Many of the children have their hands raised, suggesting an interactive lesson or a game. The children are seated at desks, and the classroom has a wooden floor and a chalkboard in the background. The image has a slightly aged, grainy quality.

ΜΕΡΟΣ 1ο

Το Παρελθόν

Ο κανόνας της «παλιάς σχολής»

Πήγαινε σχολείο, βρες μια δουλειά, δούλεψε σκληρά, αποταμίευσε χρήματα, αγόρασε ένα σπίτι, ξεχρέωσε το δάνειο και επένδυσε μακροπρόθεσμα στη χρηματιστηριακή αγορά.

Εισαγωγή

Τις προάλλες ήμουν σε ένα Starbucks και συνάντησα τυχαία έναν φίλο που είχα χρόνια να δω. Αν και χάρηκα για τη συνάντηση, ξαφνιάστηκα που τον είδα να εργάζεται εκεί.

«Πόσο καιρό δουλεύεις εδώ;» ρώτησα.

«Περίπου πέντε μήνες», απάντησε καθώς έπαιρνε την παραγγελία μου.

«Τι συνέβη;» ρώτησα.

«Μετά την κατάρρευση της αγοράς το 2007, έχασα τη δουλειά μου. Βρήκα άλλη, αλλά σύντομα χάθηκε και αυτή. Στο τέλος, αφού εξαντλήσαμε τα ποσά της συνταξιοδότησης και τις οικονομίες μας κι εγώ και η γυναίκα μου, χάσαμε και το σπίτι μας. Δεν μπορέσαμε να αντεπεξέλθουμε στο δάνειο.» Και συνέχισε: «Μην ανησυχείς. Εργαζόμαστε. Δεν είμαστε άνεργοι. Και οι δύο έχουμε δουλειές, αλλά δεν βγάζουμε πολλά χρήματα. Γι' αυτό εργάζομαι εδώ, στο Starbucks, για να βγάζω μερικά δολάρια. Καλό, ε; Δουλεύω για *bucks*¹ στο Starbucks», είπε, γελώντας δυνατά.

Ενώ παραμέριζα ώστε να δώσουν τις παραγγελίες τους και οι επόμενοι πελάτες, τον ρώτησα: «Τι κάνεις για το μέλλον σου;»

«Σπουδάζω ξανά. Θα κάνω ένα ακόμη μεταπτυχιακό. Είναι πολύ διασκεδαστικό που είμαι πάλι στα θρανία. Και μάλιστα έχω κάποια κοινά μαθήματα με τον γιο μου, που κάνει τώρα το πρώτο του μεταπτυχιακό.»

«Τα οποία τα πληρώνετε με φοιτητικά δάνεια;» ρώτησα.

«Ναι. Τι άλλο μπορούμε να κάνουμε; Ξέρω ότι είναι δάνεια με απαράδεκτους όρους. Ξέρω ότι θα δουλεύω για το υπόλοιπο της ζωής

¹ Σ.τ.Μ.: Η λέξη bucks είναι ένας ανεπίσημος τρόπος αναφοράς στα δολάρια.

μου, μόνο και μόνο για να αποπληρώσω το δικό μου δάνειο. Ο γιος μου έχει περισσότερο χρόνο για να αποπληρώσει το δικό του. Αλλά αν θέλουμε υψηλόμισθες θέσεις εργασίας, χρειαζόμαστε περισσότερα εφόδια. Πρέπει να βγάλουμε χρήματα. Πρέπει να κερδίσουμε τα προς το ζην. Οπότε σπουδάζουμε.»

Πλήρωσα και μου έδωσε τον ζεστό καφέ μου. Όταν του άφησα φιλοδώρημα, το αρνήθηκε –και ξέρω γιατί το αρνήθηκε. Οπότε του ευχήθηκα καλή τύχη και έφυγα.

Το πρώτο μέρος του βιβλίου αφορά το παρελθόν. Πιο συγκεκριμένα, πώς μπήκαμε σε αυτή την παγκόσμια οικονομική κρίση.

Όπως έγραψε ο Τζορτζ Όργουελ (George Orwell) στο βιβλίο του 1984: *Ο μεγάλος αδελφός*²:

«Σε μια εποχή στην οποία επικρατεί καθολικά το ψεύδος, το να λες την αλήθεια είναι μια πράξη επαναστατική.»

² Πρωτότυπος τίτλος: *1984*, μτφ. Ν. Μπάρτη, Εκδ. Κάκτος, 1999.

Γιατί οι πλούσιοι δεν δουλεύουν για τα χρήματα

«Παίζουν παιχνίδια με το χρήμα...

*Ο πλούτος μας αποσπάται μέσω των χρημάτων
για τα οποία εργαζόμαστε.»*

—Ρ. Μπάκμινστερ Φούλερ

Το βιβλίο *Πλούσιος μπαμπάς, φτωχός μπαμπάς*¹ χρειάστηκε να το εκδώσουμε μόνοι μας επειδή όλοι οι μεγάλοι εκδότες στους οποίους απευθυνθήκαμε το απέρριψαν. Μάλιστα, ορισμένοι από αυτούς σχολίασαν: «Δεν ξέρετε τι λέτε.»

Κάποια από τα σημεία στα οποία είχαν ενστάσεις ήταν συγκεκριμένες απόψεις του πλούσιου μπαμπά μου, όπως:

1. Το σπίτι σας δεν είναι στοιχείο ενεργητικού.
2. Οι αποταμιευτές είναι ζημιωμένοι.
3. Οι πλούσιοι δεν δουλεύουν για τα χρήματα.

Δέκα χρόνια αργότερα, το 2007, ξέσπασε η κρίση των ενυπόθηκων στεγαστικών δανείων μειωμένης εξασφάλισης² και εκατομμύρια ιδιοκτήτες κατοικιών διαπίστωσαν —από πρώτο χέρι— ότι το σπίτι τους δεν αποτελεί στοιχείο ενεργητικού.

Το 2008 η κυβέρνηση των ΗΠΑ και η Ομοσπονδιακή Τράπεζα των ΗΠΑ άρχισαν να τυπώνουν τρισεκατομμύρια δολάρια, με αποτέ-

¹ Σ.τ.Μ.: Εκδόσεις Κλειδάριθμος.

² Σ.τ.Μ.: Subprime loans· ο όρος απαντά και ως «υποδεέστερα στεγαστικά δάνεια» σε μια ευθεία μετάφρασή του.

λεσμα να επιφέρουν ζημιά σε εκατομμύρια αποταμιευτές μέσω της απώλειας αγοραστικής δύναμης λόγω πληθωρισμού, υψηλότερων φόρων και χαμηλών επιτοκίων για τις αποταμιεύσεις τους.

Το πρώτο μάθημα του πλούσιου μπαμπά στο βιβλίο *Πλούσιος μπαμπάς, φτωχός μπαμπάς* είναι ότι «οι πλούσιοι δεν δουλεύουν για τα χρήματα». Από τα τρία μαθήματα του πλούσιου μπαμπά για τα χρήματα, αυτό ήταν που επικρίθηκε λιγότερο. Σε αυτό το κεφάλαιο θα μάθετε γιατί αυτή η παρατήρηση είναι η πιο σημαντική από τα μαθήματα του πλούσιου μπαμπά μου, αλλά και γιατί είναι εξίσου σημαντικό να την κατανοήσετε προτού εξετάσετε τις δυνατότητες που σας παρουσιάζονται για μια δεύτερη ευκαιρία, ένα νέο ξεκίνημα, τόσο για τα χρήματά σας όσο και για τη ζωή σας.

Τι πρέπει να ξέρετε για το χρήμα

Το θέμα των χρημάτων μπορεί να είναι περίπλοκο και να προκαλεί δέος. Αν όμως ξεκινήσετε με κάποιες βασικές αρχές και τις χρησιμοποιήσετε ως δομικά στοιχεία, μπορείτε να αποκτήσετε τις γνώσεις που χρειάζεστε για να κατανοήσετε το χρήμα και τις επενδύσεις, καθώς και πώς μπορείτε να βάλετε τα χρήματά σας να «δουλέψουν για σας».

Το πιο βασικό που πρέπει να ξέρετε για το χρήμα είναι ότι πρόκειται για ένα θέμα το οποίο μπορείτε να χειριστείτε σταδιακά με πιο έξυπνο τρόπο, ένα θέμα που μπορεί να σας δώσει την αυτοπεποίθηση που χρειάζεστε προκειμένου να παίρνετε εμπεριστατωμένες αποφάσεις, βασισμένες σε στοιχεία.

Ερ.: *Ποιος χρειάζεται μια δεύτερη ευκαιρία;*

Απ.: Όλοι τη χρειαζόμαστε.

Ερ.: *Γιατί;*

Απ.: Επειδή το χρήμα, όπως το ξέρουμε, έχει αλλάξει και συνεχίζει να αλλάζει.

Ερ.: *Γιατί είναι σημαντικό αυτό;*

Απ.: Επειδή οι φτωχοί θα γίνουν φτωχότεροι, η μεσαία τάξη θα συρρικνωθεί και οι πλούσιοι θα γίνουν πλουσιότεροι.

Ερ.: *Νομίζω ότι όλοι το γνωρίζουμε αυτό. Τι αλλάζει σε σχέση με το ότι οι πλούσιοι γίνονται πλουσιότεροι και όλοι οι άλλοι γίνονται φτωχότεροι;*

Απ.: Πολλοί άνθρωποι που είναι πλούσιοι σήμερα θα είναι οι νέοι φτωχοί.

Ερ.: *Γιατί οι πλούσιοι θα γίνουν οι νέοι φτωχοί;*

Απ.: Υπάρχουν πολλοί λόγοι. Ένας είναι επειδή πολλοί πλούσιοι υπολογίζουν τον πλούτο τους σε χρήμα.

Ερ.: *Γιατί είναι λάθος αυτό;*

Απ.: Επειδή το χρήμα δεν είναι πλέον χρήμα.

Ερ.: *Αν το χρήμα δεν είναι πλέον χρήμα, τότε τι είναι χρήμα;*

Απ.: Η γνώση είναι το νέο χρήμα.

Ερ.: *Επομένως, αν η γνώση είναι το νέο χρήμα, λέτε ότι πολλοί που σήμερα είναι φτωχοί ή ανήκουν στη μεσαία τάξη έχουν την ευκαιρία να γίνουν οι νέοι πλούσιοι του αύριο;*

Απ.: Ακριβώς. Στο παρελθόν, πλούσιοι ήταν εκείνοι που κατείχαν γη και έλεγχαν πόρους όπως πετρέλαιο, όπλα ή τεράστιες επιχειρήσεις. Σήμερα τα πράγματα είναι διαφορετικά. Σήμερα ζούμε στην εποχή των πληροφοριών –και οι πληροφορίες είναι άφθονες και συχνά δωρεάν.

Ερ.: *Γιατί τότε δεν είναι όλοι πλούσιοι;*

Απ.: Για να μετατρέψεις τις πληροφορίες σε γνώση, χρειάζεται εκπαίδευση. Χωρίς οικονομική παιδεία, οι άνθρωποι δεν μπορούν να μετατρέψουν τις πληροφορίες σε προσωπικό πλούτο.

Ερ.: *Μα η Αμερική ξοδεύει δισεκατομμύρια για την εκπαίδευση. Γιατί υπάρχουν περισσότεροι φτωχοί απ' ό,τι πλούσιοι;*

Απ.: Πράγματι, δαπανώνται εκατοντάδες δισεκατομμύρια δολάρια για την εκπαίδευση, αλλά δεν δαπανάται σχεδόν τίποτα για την οικονομική παιδεία.

Ερ.: *Γιατί δεν διδάσκεται η οικονομική παιδεία στα σχολεία;*

Απ.: Κάνω την ίδια ερώτηση εδώ και πολλά χρόνια, από τότε που ήμουν εννέα ετών.

Ερ.: *Και τι μάθατε;*

Απ.: Έμαθα ότι η γνώση είναι δύναμη. Αν θέλει κάποιος να ελέγξει τη ζωή των ανθρώπων, αρκεί να περιορίσει τις γνώσεις τους. Αυτός είναι ο λόγος που σε όλες τις ιστορικές περιόδους οι τύραννοι έκαιγαν βιβλία και εξόριζαν (και σκότωναν ακόμη) όσους είχαν γνώσεις και απειλούσαν την εξουσία τους. Πριν από τον αμερικανικό εμφύλιο, σε πολλές πολιτείες ήταν παράνομο να διδάσκονται οι σκλάβοι γραφή και ανάγνωση. Η γνώση είναι η πιο ισχυρή δύναμη στον κόσμο. Γι' αυτό, για να ελέγξει κάποιος την εξουσία, είναι απαραίτητο να ελέγχει τη γνώση.

Ο μαθηματικός τύπος είναι:

$$\text{Πληροφορίες} \times \text{Εκπαίδευση} = \text{Γνώση}$$

Η γνώση είναι δύναμη –και η έλλειψη γνώσης αδυναμία.

Ο φτωχός μπαμπάς μου ήταν πολύ μορφωμένος, είχε ακόμη και διδακτορικό, αλλά δεν είχε σχεδόν καθόλου οικονομική παιδεία. Είχε κύρος στο εκπαιδευτικό σύστημα, αλλά ελάχιστη εξουσία στον πραγματικό κόσμο.

Ο πλούσιος μπαμπάς μου δεν τελείωσε ποτέ το σχολείο, αλλά ήταν πολύ μορφωμένος στον κόσμο του χρήματος. Αν και διέθετε λιγότερα τυπικά εκπαιδευτικά εφόδια από τον φτωχό μπαμπά μου, είχε περισσότερη εξουσία από αυτόν στον πραγματικό κόσμο.

Ερ.: *Επομένως, όσοι κατέχουν εξουσία διατηρούν τον έλεγχο αυτής της εξουσίας μέσω του εκπαιδευτικού συστήματος... μέσω όσων γνώσεων διδάσκονται –και όσων δεν διδάσκονται. Γι' αυτό δεν υπάρχει οικονομική παιδεία στα σχολεία;*

Απ.: Έτσι πιστεύω. Σήμερα, οι οικονομικές γνώσεις είναι πιο ισχυρές απ' ό,τι τα όπλα ή τα μαστίγια και τα δεσμά της δου-

λείας. Η έλλειψη οικονομικής παιδείας υποδουλώνει δισεκατομμύρια ανθρώπους σε όλα τα μέρη του κόσμου.

Ερ.: *Τι αντικατέστησε τα μαστίγια, τα δεσμά και τα όπλα;*

Απ.: Το νομισματικό σύστημα.

Ερ.: *Το νομισματικό σύστημα; Τα χρήματά μας; Πώς ελέγχονται οι άνθρωποι μέσω του νομισματικού συστήματος;*

Απ.: Το χρηματικό σύστημα έχει σχεδιαστεί για να διατηρεί τους ανθρώπους φτωχούς, όχι για να τους κάνει πλούσιους. Το νομισματικό σύστημα έχει σχεδιαστεί για να τους κάνει να εργάζονται συνεχώς σκληρά για τα χρήματα. Το χρήμα υποδουλώνει εκείνους που είναι οικονομικά αγράμματοι. Εκείνοι που δεν έχουν οικονομική παιδεία γίνονται σκλάβοι του μισθού.

Και ο πλούτος μας αποσπάται μέσα από το χρήμα, μέσα από αυτό για το οποίο οι περισσότεροι άνθρωποι εργάζονται όλη τους τη ζωή. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι άνθρωποι που δουλεύουν περισσότερο για τα χρήματα, εκείνοι τους οποίους συχνά συνοδεύει ο χαρακτηρισμός «φτωχοί εργαζόμενοι», συνεχίζουν να γίνονται φτωχότεροι, όχι πλουσιότεροι, ανεξάρτητα από το πόσο σκληρά δουλεύουν.

Ερ.: *Πώς αποσπάται ο πλούτος μας μέσω των χρημάτων μας;*

Απ.: Υπάρχουν πολλοί τρόποι. Ίσως να γνωρίζετε ήδη κάποιους, όπως:

1. Φόροι

Η αξία της εργασίας σας αποσπάται μέσω των φόρων.

2. Πληθωρισμός

Όταν οι κυβερνήσεις τυπώνουν χρήμα, οι τιμές αυξάνονται. Καθώς οι τιμές αυξάνονται, οι άνθρωποι εργάζονται σκληρότερα, αλλά καταλήγουν απλώς να πληρώνουν περισσότερα σε φόρους και πληθωρισμό.

3. Αποταμιεύσεις

Οι τράπεζες κλέβουν τον πλούτο των αποταμιευτών μέσω της τραπεζικής διαδικασίας του επονομαζόμενου «συστήματος κλασματικών αποθεματικών». Έστω ότι θεωρούμε κλασματικό αποθεματικό 10, για παράδειγμα. Ο αποταμιευτής βάζει 1 δολάριο στον αποταμιευτικό λογαριασμό του. Έναντι αυτού του δολαρίου, η τράπεζα επιτρέπεται να δανείζει 10 δολάρια σε δανειολήπτες. Πρόκειται για μια άλλη μορφή «εκτύπωσης χρημάτων», η οποία δεν είναι μόνο πληθωριστική, αλλά παράλληλα μειώνει την αγοραστική δύναμη των χρημάτων της αποταμίευσης. Αυτός είναι ένας από τους πολλούς λόγους για τους οποίους ο πλούσιος μπαμπάς συχνά έλεγε ότι «οι αποταμιευτές είναι ζημιωμένοι».

Στη συνέχεια του βιβλίου θα εξηγήσω κι άλλους τρόπους με τους οποίους τα χρήματά σας αποσπώνται από εσάς. Όπως είπα, το νομισματικό σύστημα σχεδιάστηκε για να κάνει τους ανθρώπους φτωχότερους, όχι πλουσιότερους.

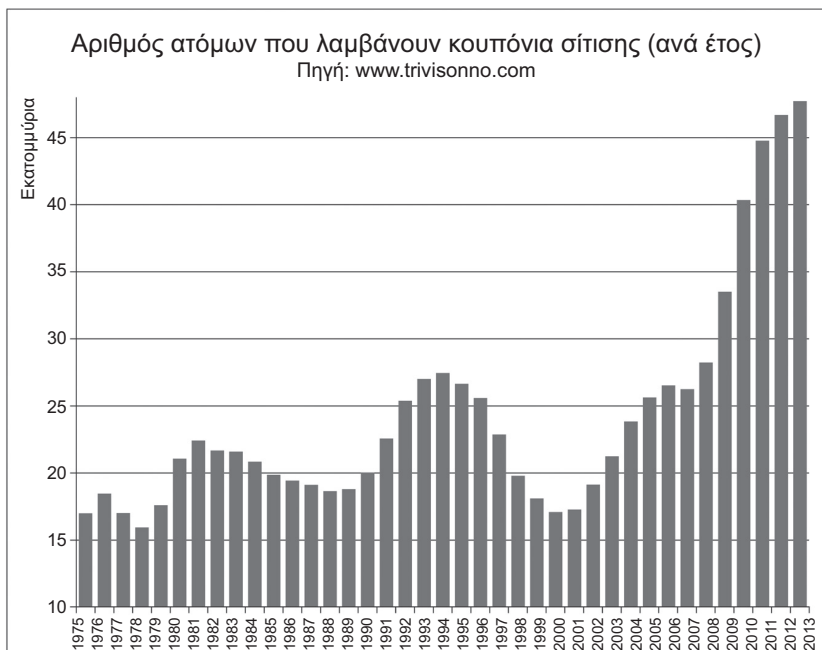
Ερ.: Μπορείτε να το αποδείξετε αυτό;

Απ.: Θα σας δείξω ένα γράφημα. Όπως λέει και η παροιμία, «μια εικόνα αξίζει χίλιες λέξεις». Το γράφημα δεν αποτελεί απόδειξη, αλλά δίνει μια ενδεικτική εικόνα για την αύξηση των ανθρώπων που χρειάζονται βοήθεια από το κράτος.

Ο πόλεμος κατά της φτώχειας

Το 1964 ο πρόεδρος Λίντον Τζόνσον (Lyndon Johnson) κήρυξε πόλεμο κατά της φτώχειας. Πολλοί πιστεύουν ότι κερδίσαμε αυτόν τον πόλεμο. Άλλοι, πάλι, όχι. Στο παρακάτω διάγραμμα φαίνεται πόσοι πολίτες παίρνουν «κουπόνια σίτισης», δηλαδή το επίδομα που είναι πλέον γνωστό ως Συμπληρωματικό Πρόγραμμα Βοήθειας για τη Διατροφή ή SNAP (Supplemental Nutrition Assistance Program). Αν και

πολλοί πιστεύουν ότι κερδίσαμε τον πόλεμο κατά της φτώχειας, η αυξανόμενη εξάρτηση από τα κουπόνια σίτισης δείχνει μια διαφορετική εικόνα.



Από το γράφημα του αριθμού των ατόμων που λαμβάνουν κουπόνια σίτισης φαίνεται ότι το 1975 περίπου 17 εκατομμύρια άνθρωποι έλαβαν κουπόνια σίτισης. Έως το 2013, ο αριθμός αυτός είχε αυξηθεί στα 47 εκατομμύρια άτομα περίπου και συνεχίζει ανοδικά.

Ερ.: *Αν ο αριθμός των φτωχών αυξάνεται, από πού προέρχονται οι άνθρωποι αυτοί;*

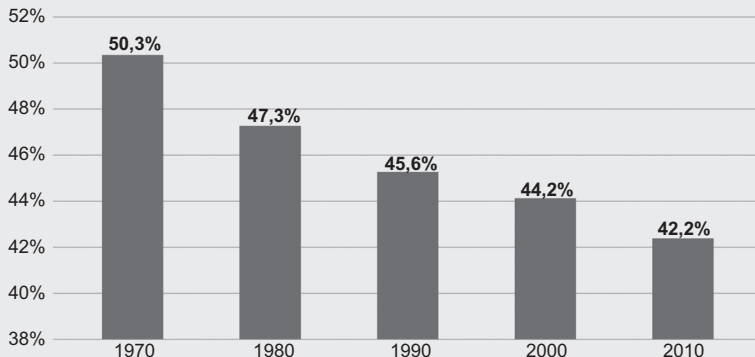
Απ.: Από τη μεσαία τάξη. Πολλοί που είναι φτωχοί σήμερα ήταν μεσοαστοί Αμερικανοί πριν από μερικά χρόνια και τα πήγαιναν καλά.

Ο πόλεμος κατά της μεσαίας τάξης

Λιγότερα νοικοκυριά έχουν εισόδημα μεσαίας τάξης

Αφενός το εισόδημα της μεσαίας τάξης παρέμεινε στάσιμο, και αφετέρου το ποσοστό των νοικοκυριών με εισόδημα μεσαίας τάξης υποχώρησε σε σχέση με τη δεκαετία του 1970. Το ποσοστό των αμερικανικών νοικοκυριών με εισόδημα ύψους 50% έως και 150% της διαμέσου τιμής εισοδήματος ήταν 42,2% το 2010 έναντι 50,3% το 1970.

Ποσοστό νοικοκυριών με ετήσιο εισόδημα μικρότερο από το 50% της διαμέσου τιμής



Πηγή: Από την ομιλία του Άλαν Κρούγκερ στο Center for American Progress (Κέντρο για την Αμερικανική Πρόοδο) με τίτλο "The Rise and Consequences of Inequality" (Η άνοδος και οι συνέπειες της ανισότητας), στην Ουάσιγκτον, 12 Ιανουαρίου 2012.

Κέντρο για την Αμερικανική Πρόοδο

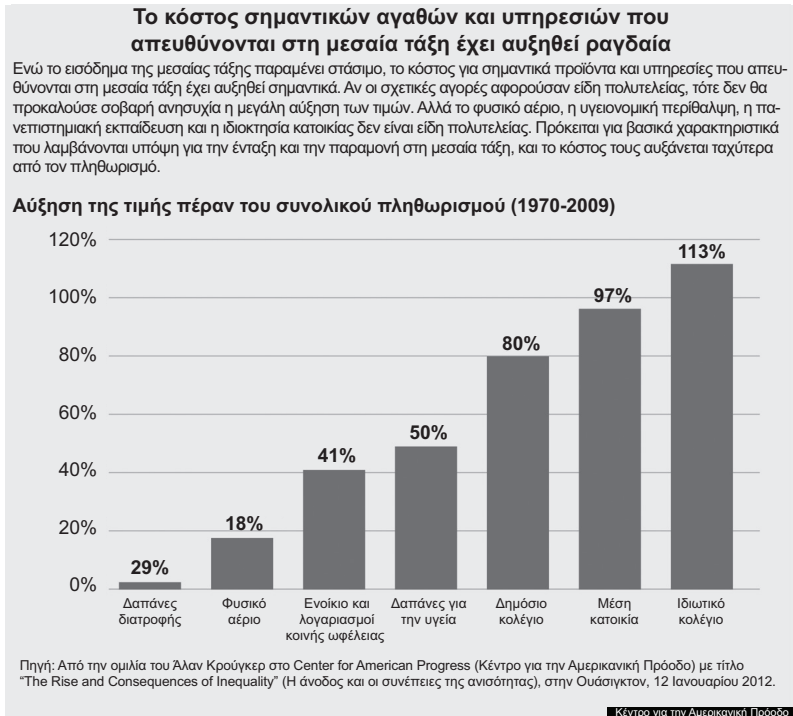
Στο παραπάνω γράφημα φαίνεται τι συμβαίνει με τη μεσαία τάξη.

Πριν από λίγα χρόνια, ο τηλεοπτικός δημοσιογράφος Λου Ντομπς (Lou Dobbs) έγραψε το βιβλίο *The War on the Middle Class: How the Government, Big Business, and Special Interest Groups Are Waging War on the American Dream and How to Fight Back* με κεντρική ιδέα την εξής: Αν η μεσαία τάξη βρίσκεται σε παρακμή, τότε οι ίδιες οι Ηνωμένες Πολιτείες βρίσκονται σε παρακμή αφού η μεσαία τάξη είναι ο κινητήρας της αμερικανικής οικονομίας.

Κατά τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας για τις προεδρικές εκλογές του 2012, και οι δύο υποψήφιοι, Μπαράκ Ομπάμα (Barack Obama) και Μιτ Ρόμνεϊ (Mitt Romney), υποσχέθηκαν να σώσουν τη μεσαία τάξη. Οι πιο ανήσυχοι ίσως αναρωτηθούν: «Γιατί η μεσαία τάξη χρειάζεται σωτηρία;» Όπως γνωρίζουμε οι περισσότεροι, αν η κυβέρνηση υπόσχεται να σας σώσει, τότε έχετε ήδη χάσει.

Ο πληθωρισμός κλέβει τον πλούτο

Το νομισματικό σύστημα κλέβει τον πλούτο μας μέσω του πληθωρισμού. Στο γράφημα που ακολουθεί εξηγείται γιατί αυτοί που ανήκουν στην κατώτερη και τη μεσαία τάξη αντιμετωπίζουν δυσκολίες, ανεξάρτητα από το πόσο σκληρά δουλεύουν.



Ερ.: *Πώς προκαλεί πληθωρισμό το νομισματικό σύστημα;*

Απ.: Η κύρια αιτία του πληθωρισμού είναι η έκδοση χρήματος. Όταν τυπώνεται χρήμα, είτε από τράπεζες είτε από κυβερνήσεις, συμβαίνουν δύο πράγματα: Ο πληθωρισμός εκτοξεύεται και οι φόροι αυξάνονται. Όταν οι τιμές και οι φόροι αυξάνονται, οι άνθρωποι δυσκολεύονται να αντεπεξέλθουν οικονομικά.

Σε κάθε κρίση υπάρχουν δύο όψεις: ο κίνδυνος και οι ευκαιρίες.

Με αυτό το νέο βιβλίο του, ο Ρόμπερτ Κιγιοσάκι απευθύνεται σε όσους συνειδητοποιούν ότι είναι καιρός να δράσουν διαφορετικά –σε εκείνους που αντιλαμβάνονται ότι είναι παράλογο να αποταμιεύουν όταν οι τράπεζες τυπώνουν τρισεκατομμύρια, ότι είναι ανόητο να επενδύουν μακροπρόθεσμα όταν οι χρηματιστηριακές αγορές καταρρέουν. Θα σας δείξει πώς να παίρνετε έξυπνες αποφάσεις για τα χρήματά σας και για τη ζωή σας –αποφάσεις που μπορούν να κάνουν τη διαφορά στον κόσμο μας, αποφάσεις για μια δεύτερη ευκαιρία.

Με τα διδάγματα που προκύπτουν από το παρελθόν, θα έχετε την ευκαιρία να λάβετε νέες αποφάσεις στο παρόν, για ένα καλύτερο και πιο αίσιο οικονομικό μέλλον.

ΚΙΝΕΖΙΚΟΣ ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ:

«Στα κινέζικα, η λέξη *κρίση* γράφεται με δύο ιδεογράμματα: το ένα σημαίνει κίνδυνος, το άλλο σημαίνει ευκαιρία.»

–Τζον Φ. Κένεντι



Ο **Ρόμπερτ Κιγιοσάκι** είναι ο συγγραφέας του διεθνούς best seller *Πλούσιος μπαμπάς, φτωχός μπαμπάς*, κορυφαίου βιβλίου όλων των εποχών για την προσωπική οικονομική βελτίωση και best seller στη λίστα των *New York Times* για περισσότερα από έξι χρόνια.



**εκδόσεις
ΚΛΕΙΔΑΡΙΘΜΟΣ**

Δομοκού 4, Σταθμός Λαρίσης, 10440 ΑΘΗΝΑ, Τηλ. 210-5237635
info@kldarithmos.gr www.kldarithmos.gr
www.facebook.com/kldarithmos.gr

ISBN 978-960-461-881-1

